

Παρατηρήσεις στην ΑΠ (Ποιν) 721/2024 - Δήλωση παράστασης προς υποστήριξη της κατηγορίας στο αδίκημα της παράβασης καθήκοντος

Συγγραφέας: Θοδωρής Καραγιάννης, Δικηγόρος, Υπ. ΔΝ, Ειδ. Επιστήμονας Νομικής Σχολής Ευρωπαϊκού Πανεπιστημίου Κύπρου, Αικατερίνη Μαρουλάκη, Υπ. ΔΝ, Υπότροφος ΕΛΙΔΕΚ, Δικηγόρος

Μέσο Δημοσίευσης: ΤΝΠ QUALEX, ΠοινΔικ, 5/2025, σελ. 470 - 473

A. Παράσταση προς υποστήριξη της κατηγορίας στο αδίκημα του άρθρου 259 ΠΚ

Με τις διατάξεις των άρθρων 63-66 του ισχύοντος ΚΠΔ, επαναπροσδιορίστηκε η έννοια και η θέση του παλαιού θεσμού του πολιτικώς ενάγοντος στην ποινική δίκη, στην οποία πλέον τα δικαιούμενα πρόσωπα μπορούν να παραστούν προς υποστήριξη της κατηγορίας και μόνο. Σύμφωνα με το άρθρο 67 παρ. 1 ΚΠΔ, η διαδικασία που πρέπει να τηρηθεί σχετικά με την άσκηση και διατύπωση της παράστασης για την υποστήριξη της κατηγορίας παραμένει ίδια με εκείνη της διάταξης του άρθρου 68 παρ. 2 του προϊσχύσαντος ΚΠΔ, ήτοι επιτρέπεται να ασκηθεί, χωρίς έγγραφη προδικασία, το αργότερο όμως ωστόσο αρχίσει για πρώτη φορά η αποδεικτική διαδικασία στο ακροατήριο του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου.

Η δήλωση παράστασης προς υποστήριξη της κατηγορίας που γίνεται για πρώτη φορά ενώπιον του Εφετείου, χωρίς δηλαδή να έχει προηγηθεί νομότυπη δήλωση τοιαύτης παράστασης ενώπιον του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου, είναι μη νόμιμη και επιφέρει, εφόσον ο υποστηρίζων την κατηγορία δεν αποβληθεί από το δικαστήριο, απόλυτη ακυρότητα της διαδικασίας, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 171 παρ. 3 ΚΠΔ, που συνιστά τον κατ' άρθρο 510 παρ. 1 στοιχ. Α' ΚΠΔ λόγο αναιρέσεως.¹

Περαιτέρω, ενεργητικώς νομιμοποιούμενα πρόσωπα, κατ' άρθρο 63 εδ. α' ΚΠΔ, είναι εκείνα που έχουν δικαίωμα αποζημίωσης σύμφωνα με τα άρθρα 914 και 932 του ΑΚ, ήτοι διατηρείται το ήδη νομολογιακά και επιστημονικά αποκρυσταλλωμένο αστικό κριτήριο που ίσχυε και κατά το προϊσχύσαν δίκαιο. Βάσει αυτών, νομιμοποιείται ενεργητικά προς υποστήριξη της κατηγορίας οπωσδήποτε ο παθών, αλλά και κάθε άμεσα αδικηθείς και ζημιωθείς από το σε βάρος συγκεκριμένου κατηγορουμένου διωκόμενο αδίκημα, όχι όμως και ο έμμεσα αδικηθείς και ζημιωθείς. Διευκρινίζεται ακόμα, ότι το μεν επιτρεπτό της παράστασης του υποστηρίζοντος την κατηγορία κρίνεται βάσει του περιεχομένου της απαίτησης που περιέχει η δήλωσή του σε συνδυασμό με το κατηγορητήριο που διαλαμβάνει την αξιόποινη πράξη², η δε ουσιαστική βασιμότητα της αξίωσής του προκύπτει από την αποδεικτική διαδικασία.

Το αδίκημα του άρθρου 259 ΠΚ ανήκει στο 12ο κεφάλαιο του Ποινικού Κώδικα, τιτλοδοτούμενο ως εγκλήματα σχετικά με την υπηρεσία, όπου προστατευόμενο έννομο αγαθό αποτελεί «η ομαλή και απρόσκοπτη διεξαγωγή της δημόσιας υπηρεσίας και η λειτουργία των δημόσιων υπηρεσιών και κρατικών οργανισμών αποκλειστικά προς το συμφέρον της πολιτείας και της κοινωνίας, που έχουν ταχθεί να εξυπηρετήσουν οι υπάλληλοι με χρηστότητα και καθαρότητα»³. Σύμφωνα με την κρατούσα άποψη⁴, διαμορφωθείσα ήδη κατά το παλαιό νομοθετικό καθεστώς,

Σελ. 471

παράσταση προς υποστήριξη της κατηγορίας χωρεί τόσο για τα αδικήματα του δωδέκατου κεφαλαίου γενικότερα όσο και για το αδίκημα του άρθρου 259 ΠΚ ειδικότερα. Περιορισμένη υποστήριξη βρήκε, πάντως, κατά το παρελθόν και η αντίθετη άποψη, σύμφωνα με την οποία στα υπηρεσιακά εγκλήματα εν γένει δεν νοείται παράσταση της τότε πολιτικής αγωγής, αντίστοιχα δε σήμερα του υποστηρίζοντος την κατηγορία.⁵

Ειδικότερα, έχει κριθεί σχετικά ότι, όταν δικάζεται υπάλληλος του Δημοσίου ή νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου, ενεργητικά νομιμοποιούμενο πρόσωπο προς υποστήριξη της κατηγορίας είναι το καθένα απ' αυτά, αντίστοιχα, λόγω της βλάβης που υφίσταται, αφού η πράξη του κατηγορουμένου επηρεάζει δυσμενώς το κύρος της υπηρεσίας⁶. Περαιτέρω, όταν το αδίκημα στρέφεται σε βάρος του δήμου, παθών θεωρείται -κατ' αρχάς τουλάχιστον- ο ίδιος ο δήμος ως νομικό πρόσωπο και όχι οι επιμέρους δημότες του μεμονωμένα. Ωστόσο,

διευκρινίζεται ότι τούτο δεν ισχύει σε περιστάσεις όπου τη βλάβη υφίσταται και κάποιος δημότης ατομικά, αποκτώντας έτσι αυτοτελές δικαίωμα να δηλώσει ο ίδιος παράσταση προς υποστήριξη της κατηγορίας.⁷

Βάσει των ανωτέρω, στη σχολιαζόμενη απόφαση ο δήμος νομιμοποιούνταν ενεργητικά προς υποστήριξη της κατηγορίας, υπό την προϋπόθεση ότι θα προέβαινε στη σχετική δήλωση μέχρι την για πρώτη φορά έναρξη της αποδεικτικής διαδικασίας του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου. Το σχετικό δικαίωμα δεν είχε ωστόσο ατομικά ο δημότης, αφού καμία άμεση ζημία δεν υπέστη ο τελευταίος.

Β. Χρόνος δήλωσης – Όροι παραδεκτού υποστήριξης κατηγορίας

Όπως αναλύθηκε, επιβεβαιώνεται δε και στη σχολιαζόμενη αρεοπαγητική απόφαση (: ΑΠ 721/2024), το απώτατο χρονικό όριο για την δήλωση παράστασης προς υποστήριξη της κατηγορίας είναι πριν την για πρώτη φορά έναρξη της αποδεικτικής διαδικασίας στον πρώτο βαθμό. Διευκρινίζεται, δε, ότι η νομίμως υποβληθείσα πρωτοδίκως δήλωση επαναλαμβάνεται στον δεύτερο βαθμό υπό τις ίδιες διατυπώσεις. Συνεπώς, αποκλείεται τόσο η δήλωση παράστασης προς υποστήριξη της κατηγορίας το πρώτον στην μετ' αναβολή δικάσιμο, εφόσον η αναβολή δόθηκε μετά την έναρξη της αποδεικτικής διαδικασίας⁸ - όσο και (ενν.: η τον πρώτον δήλωση παράστασης προς υποστήριξη της κατηγορίας) ενώπιον του δευτεροβαθμίου δικαστηρίου, εφόσον δεν είχε προηγηθεί νόμιμη δήλωσή της στον πρώτο βαθμό.⁹

Στην περίπτωση που έχει ήδη δηλωθεί παραδεκώς παράσταση για την υποστήριξη της κατηγορίας στην προδικασία, αυτή ισχύει και ενώπιον του ακροατηρίου με μόνη τη ρηματική επανάληψη της δήλωσης από τον παριστάμενο, η οποία έχει διαπιστωτική και όχι συστατική λειτουργία. Τούτο καθώς η δήλωση παράστασης στο ακροατήριο θεωρείται ως συνέχεια της δήλωσης που έγινε στην προδικασία, σύμφωνα με το αρ. 65 ΚΠΔ, εφόσον αφορά τον ίδιο λόγο ενεργητικής νομιμοποίησης. Η ανωτέρω, όμως, επανάληψη πριν την έναρξη της αποδεικτικής διαδικασίας ενώπιον του ακροατηρίου είναι απολύτως απαραίτητη.

Το ίδιο ισχύει και ενώπιον του δευτεροβάθμιου δικαστηρίου, όπου η σχετική δήλωση πρέπει να επαναληφθεί, υπό τις ίδιες διατυπώσεις (: πριν την έναρξη της αποδεικτικής διαδικασίας) και υπό την ίδια βάση (: ίδια ιδιότητα και αξίωση)¹⁰. Η προαναφερθείσα δήλωση, πάντως, δεν είναι αναγκαίο να περιέχει όλες τις διατυπώσεις που με ποινή απαραδέκτου καταγράφονται στο αρ. 87 ΚΠΔ, διότι η τελευταία κρίνεται υπό το πλαίσιο που διατυπώθηκε στο πρωτοβάθμιο δικαστήριο και κατά το μέτρο που εκεί έγινε δεκτή¹¹. Δεν μπορεί, όμως, να δηλωθεί το πρώτον παράσταση προς υποστήριξη της κατηγορίας ενώπιον του δευτεροβαθμίου δικαστηρίου, ενώ η μη αποβολή του κατ' αυτόν τον τρόπο παρανόμως δηλώσαντος την υποστήριξη της κατηγορίας προσώπου προκαλεί απόλυτη ακυρότητα.¹²

Γ. Δικονομική συνέπεια από την παραβίαση των σχετικών διατάξεων

Η παραβίαση των ανωτέρω διατάξεων στο ακροατήριο δημιουργεί την κατ' αρ. 171 παρ. 3 ΚΠΔ απόλυτη ακυρότητα. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με την απολύτως κρατούσα στη νομολογία άποψη¹³, απόλυτη ακυρότητα κατ' άρθρο 171 παρ. 3 ΚΠΔ υφίσταται αφενός όταν δεν συντρέχουν στο πρόσωπο του υποστηρίζοντος την κατηγορία οι όροι της ουσιαστικής ενεργητικής και παθητικής νομιμοποίησης για την άσκηση της υποστήριξης της κατηγορίας

Σελ. 472

γορίας – αφετέρου, όταν παραβιάζεται η κατά το άρθρο 67 του ίδιου Κώδικα διαδικασία, που υπαγορεύει τον τρόπο και το χρόνο άσκησης και υποβολής αυτής (: υποστήριξης της κατηγορίας).

Είναι δε αυτονόητο, ότι η εν λόγω ακυρότητα δεν καλύπτεται από την μη προβολή αντιρρήσεων εκ μέρους της υπεράσπισης κατά της παράνομης παράστασης του υποστηρίζοντος την κατηγορία, εφόσον η έλλειψη νομιμοποίησης προκύπτει από τη διαδικασία· αντίθετα, ερευνάται αυτεπαγγέλτως από το δικαστήριο, το οποίο σε μια τέτοια περίπτωση οφείλει να οδηγηθεί στην αποβολή του παρανόμως παρασταθέντος προσώπου. Εξάλλου, η μόνη περίπτωση¹⁴ που απαιτείται η προβολή αντιρρήσεων ως προϋπόθεση για την κατ' άρθρο 171 παρ. 3 ΚΠΔ απόλυτη ακυρότητα είναι εκείνη η αστική αξίωση έχει αποσβεστεί πριν τη δήλωση παράστασης προς υποστήριξη της κατηγορίας (65 ΚΠΔ).¹⁵

Αντίθετα, άλλες ελλείψεις ή πλημμέλειες (: πλην των ανωτέρω) που αφορούν την παράσταση ή την εκπροσώπηση του υποστηρίζοντος την κατηγορία δεν ασκούν επιρροή στη νομιμότητα της παράστασής του και

κατ' επέκταση δεν επιφέρουν απόλυτη ακυρότητα, διότι δεν θίγεται το συμφέρον του κατηγορουμένου (παρά μόνο του δικαιούχου θύματος), αλλά ούτε και πλήττεται η δημόσια τάξη.¹⁶

Δ. Ειδικότερο θέμα: παράνομη παράσταση προς υποστήριξη της κατηγορίας στον πρώτο βαθμό και δυνατότητα προβολής της εν λόγω απόλυτης ακυρότητας στον ΑΠ

Περαιτέρω, ένα ακόμα ζήτημα που παρουσιάζει θεωρητικό ενδιαφέρον και ανακύπτει εμμέσως στα υπό εξεταζόμενα πραγματικά περιστατικά (μολονότι δεν απασχόλησε την υπό σχολιασμό αρεοπαγητική απόφαση) είναι το εξής: Κατά πόσον η παράνομη παράσταση προς υποστήριξη κατηγορίας στο πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, η οποία πάντως δεν επαναλήφθηκε στο Εφετείο, ούτε εξετάστηκε ως απόλυτη ακυρότητα σε αυτό, μπορεί να προταθεί ως λόγος αναιρέσεως στον Άρειο Πάγο.

Από το συνδυασμό των άρθρων 174 και 510 παρ. 1 στοιχ. Α' ΚΠΔ, προκύπτει ότι οι απόλυτες ακρότητες του ακροατηρίου είναι δυνατόν να προβληθούν ή να ληφθούν υπόψη αυτεπαγγέλτως σε κάθε στάδιο της δίκης, ακόμα και το πρώτον στον Άρειο Πάγο.¹⁷ Διευκρινίζεται δε ότι η απόλυτη ακυρότητα που προβάλλεται δια του ενδίκου μέσου αξιολογείται υπό την προϋπόθεση ότι το τελευταίο ασκείται παραδεκτά και δεν απορρίπτεται ως ανυποστήρικτο. Επιπλέον, ο συγκεκριμένος λόγος αναιρέσεως εξετάζεται και αυτεπαγγέλτως από τον ΑΠ υπό τις ίδιες ως άνω προϋποθέσεις (: παραδεκτή άσκηση αναιρέσεως και υποστήριξη αυτής – βλ. αρ. 511 ΚΠΔ).

Συμπερασματικά, σύμφωνα με τα ανωτέρω, η απόλυτη ακυρότητα του ακροατηρίου προβάλλεται χωρίς περιορισμούς μέχρι και τον ΑΠ, ακόμα και το πρώτον ενώπιον αυτού. Ωστόσο, σύμφωνα με μία άποψη που διατυπώθηκε στη θεωρία¹⁸, στην ανωτέρω παραδοχή προκύπτει ο εξής έμμεσος δικονομικός περιορισμός: η απόλυτη ακυρότητα του πρωτοβαθμίου Δικαστηρίου που δεν προτάθηκε στο Εφετείο αλλά και δεν εξετάστηκε αυτεπαγγέλτως απ' αυτό, ούτε όμως έλαβε χώρα εκ νέου ενώπιόν του, δεν μπορεί να προταθεί στον Άρειο Πάγο. Με άλλα λόγια, η ακυρότητα αυτή εμμέσως «καλύπτεται», καθώς μεσολαβεί ο δεύτερος βαθμός δικαιοδοσίας και εκδίδεται μια νέα πλέον απόφαση που εξαφανίζει την πρωτοβάθμια. Καθώς, όμως, (υπό αυτές τις περιστάσεις) με αναίρεση προσβάλλεται μόνο η δευτεροβάθμια απόφαση, περιθώρια επανόδου στην πρωτοβάθμια κρίση – κατ' επέκταση δε και περιθώρια προβολής της εκεί προκληθείσας απόλυτης ακυρότητας- δεν υπάρχουν.

Πράγματι και πρακτικά, εφόσον η δευτεροβάθμια κρίση είναι εκείνη που προσβάλλεται με το ένδικο μέσο της αναιρέσεως, ο Άρειος Πάγος -κατ' αρχάς τουλάχιστον- δεν ελέγχει την πρωτοβάθμια απόφαση, εκτός αν το ζήτημα ενσωματώθηκε ως αντικείμενο της προσβαλλόμενης δευτεροβάθμιας απόφασης (προκύπτουν από τα πρακτικά της), ή παρεμπιπτόντως μόνο, προκειμένου να διαπιστώσει και στη συνέχεια να κηρύξει την απόλυτη ακυρότητα που προκλήθηκε στο δεύτερο βαθμό (λ.χ. ελέγχει παρεμπιπτόντως τη νομιμότητα της παράστασης του υποστηρίζοντος την κατηγορία στον πρώτο βαθμό, διότι η παρανομία αυτής συνεπάγεται την πρόκληση απόλυτης ακυρότητας στη δευτεροβάθμια δίκη, εφόσον η σχετική δήλωση επαναληφθεί -ακόμα και ορθώς πλέον- ενώπιον του Εφετείου). Αν, όμως η δευτεροβάθμια κρίση ανατραπεί, τότε στη μετ' αναίρεση συζήτηση η ακυρότητα μπορεί να προβληθεί πάλι. Είναι βέβαια διαφορετική η περίπτωση που η πρωτοβάθμια κρίση είναι ανέκκλητη, οπότε η απόλυτη ακυρότητα προβάλλεται ως λόγος αναιρέσεως στο ένδικο μέσο που στρέφεται κατά της πρωτοβάθμιας απόφασης.

Συμπερασματικά, λοιπόν, η άποψη αυτή καταλήγει: η παρά τον νόμο παράσταση προς υποστήριξη της κατηγορίας στον πρώτο βαθμό, η οποία δεν απασχόλησε το Εφετείο (: δεν προτάθηκε από τον κατηγορούμενο/εισαγγελέα στη νέα δίκη, ούτε εξετάστηκε αυτεπαγγέλτως από το ίδιο το δευτεροβάθμιο δικαστήριο), αλλά και δεν επαναλήφθηκε ενώπιόν του «καλύπτεται», αφού δεν υπάρχει έδαφος για την προβολή της στον Άρειο Πάγο, δεδομένου ότι η πρωτοβάθμια κρίση -όπου η ακυρότητα έλαβε χώρα- εξαφανίστηκε.

Ε. Καταληκτικές παρατηρήσεις

Καταληκτικά, στη σχολιαζόμενη απόφαση η παράνομη παράσταση του υποστηρίζοντος την κατηγορία προκλήθηκε λόγω της το πρώτον δήλωσης του ενεργητικώς νομιμοποιούμενου προσώπου, ήτοι του δήμου, ενώπιον του Εφετείου, κατά παράβαση του αρ. 67 ΚΠΔ που επιτάσσει τη νομότυπη υποβολή της δήλωσης μέχρι την για πρώτη φορά έναρξη της αποδεικτικής διαδικασίας του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου.

Περαιτέρω, όπως διευκρινίστηκε, η σχετική δήλωση που υποβλήθηκε εκ μέρους του δημότη στον πρώτο βαθμό ήταν παράνομη, καθώς στο αδίκημα της παράβασης καθήκοντος ο τελευταίος δεν νομιμοποιείται ενεργητικά, εκτός αν κατ' εξαίρεση θεμελιώνει αυτοτελές δικαίωμα λόγω της άμεσης και προσωπικής ζημίας που υπέστη. Η εν λόγω απόλυτη ακυρότητα όμως, έχουσα δηλαδή αυτή τη νομική βάση δεν εξετάστηκε από το δευτεροβάθμιο

δικαστήριο, ούτε βέβαια και από τον Άρειο Πάγο. Εξάλλου, μολονότι στο αιτιολογικό της ΑΠ 721/2024 αναφέρεται η σε πρώτο βαθμό παράνομη παράσταση του υποστηρίζοντος την κατηγορία λόγω έλλειψης ενεργητικής νομιμοποίησης αυτού, εντούτοις η προσβαλλόμενη απόφαση αναιρείται τελικά υπό το σκεπτικό που ανωτέρω καταγράφηκε, χωρίς να κρίνεται σκόπιμο ή αναγκαίο να τοποθετηθεί ο Άρειος Πάγος επί του ειδικότερου ζητήματος που εκτέθηκε, ήτοι περί της αξιολόγησης από το ίδιο της εν λόγω (: προκληθείσας σε πρώτο βαθμό) απόλυτης ακυρότητας.

¹ 1. Βλ. ΑΠ 1104/2022, ΤΝΠ QUALEX και στα πλαίσια του προϊσχύσαντος ΚΠΔ, βλ. ενδ.: ΑΠ 710/2007, ΝΟΜΟΣ, ΑΠ 192/2008, ΝΟΜΟΣ, ΑΠ 2338/2008, ΝΟΜΟΣ, ΑΠ 174/2009, ΝΟΜΟΣ, ΑΠ 406/2017, ΝΟΜΟΣ, ΑΠ 1228/2017, ΝΟΜΟΣ, ΑΠ 1856/2017, ΝΟΜΟΣ.

² 2. Τα πραγματικά περιστατικά και ο νομικός χαρακτηρισμός, όπως αυτά διατυπώνονται στο κλητήριο θέσπισμα ή το παραπεμπτικό βούλευμα που επιδίδεται στον κατηγορούμενο, αξιολογούνται για να διαπιστωθεί το νομιμοποιούμενο προς υποστήριξη της κατηγορίας πρόσωπο [βλ. ενδ. ΑΠ 547/2023, ΤΝΠ QUALEX].

³ 3. Βλ. ενδ.: ΑΠ 1495/2012, ΠοινΧρ 2013, 191 επ., ΑΠ 1422/2012, ΠοινΧρ 2013, 448 επ., ΑΠ 208/2012, ΠοινΔικ 2012, 1042 επ., ΑΠ 1252/2015, ΝΟΜΟΣ, ΑΠ 415/2016, ΝΟΜΟΣ, ΑΠ 524/2017, ΠοινΔικ 2018, 747 επ., Αθανασίου, σε Χαραλαμπίκη, Ο νέος Ποινικός Κώδικας - Ερμηνεία κατ' άρθρο, Τόμος ΙΙ, σ. 1832, Μαργαρίτη Μ., σε Μαργαρίτη Μ. / Μαργαρίτη Α., Ποινικός Κώδικας – Ερμηνεία – Εφαρμογή, 2025, σ. 788.

⁴ 4. Βλ. ενδ.: ΑΠ 928/1981, ΠοινΧρ 1982, 172, ΑΠ 917/1995, ΠοινΧρ 1995, 1442, ΑΠ (Συμβ.) 1464/2000, ΠοινΧρ 2001, 540, ΑΠ 1978/2001, ΠοινΔικ 2002, 452, ΑΠ 1780/2002, ΠοινΧρ 2003, 692 = ΠΛογ 2002, 2018 = ΝοΒ 2003, 393, ΑΠ 925/2009, ΠοινΔικ 2009, 1080, ΣυμβΠλημΜΘεσ 1340/2022, ΠοινΔικ 2022, 1730.

⁵ 5. Βλ. ΑΠ 887/1994, ΝοΒ 1994, 1203, ΑΠ 1994/2001, ΠΛογ 2001, 2450, ΑΠ 1610/2004, ΠΛογ 2004, 2111. Βλ. επ' αυτού, με περαιτέρω παραπομπές, Βούλγαρη Δ./Βλαμάκη Π. σε Ζαχαριάδη Α./Μαργαρίτη Λ., Ο Νέος Κώδικας Ποινικής Δικονομίας, Ερμηνεία κατ' άρθρο του Ν. 4620/2019, Τόμος Ι, 2024, σ. 417 επ.

⁶ 6. Βλ. ΑΠ (Συμβ.) 1464/2000, ΠοινΧρ 2001, 540, ΑΠ 1780/2002, ΠοινΧρ 2003, 692 = ΠΛογ 2002, 2018 = ΝοΒ 2003, 393.

⁷ 7. Βλ. ΑΠ (Συμβ.) 917/1995, ΠοινΧρ 1995, 1442, ΑΠ (Συμβ.) 1464/2000, ΠοινΧρ 2001, 540, ΑΠ (Συμβ.) 1340/2022, ΤΝΠ QUALEX. Βλ. και την ΑιτΕκθ του Νέου ΚΠΔ, όπου αναφέρεται σχετικά (σ. 29), ότι η επιλογή του αστικού κριτηρίου έγινε προκειμένου να διασφαλιστεί πως σε εγκλήματα που στρέφονται κατά υπερατομικών αγαθών παράσταση προς υποστήριξη της κατηγορίας μπορεί να δηλωθεί και ατομικά από τους αμέσως παθόντες.

⁸ 8. Βλ. ενδ. Καρρά Α., Ο Νέος Κώδικας Ποινικής Δικονομίας, Συστηματική ερμηνεία και μεθοδολογική κατ' άρθρο ανάπτυξη, σ. 137, με περαιτέρω παραπομπές σε νομολογία.

⁹ 9. ΑΠ 70/2002, ΠοινΧρ 2002, 826, ΑΠ 325/2006, ΠΛογ 2006, 216, ΑΠ 174/2009, Αρμ 2009, 918, ΑΠ 216/2019, ΤΝΠ QUALEX.

¹⁰ 10. Βλ. ΑΠ 325/2006, ΠΛογ 2006, 216, ΑΠ 174/2009, Αρμ 2009, 918. Βλ. πάντως αντιθ. στην ανωτέρω, απολύτως κρατούσα σε θεωρία και νομολογία, άποψη την ΑΠ 395/2020, ΤΝΠ QUALEX [βλ. και Βούλγαρη/Βλαμάκη, ό.π., σ. 430], η οποία έκρινε ότι «αυτοί που είχαν παρασταθεί πρωτοδίκως ως πολιτικώς ενάγοντες, και εμφανίσθηκαν στο δευτεροβάθμιο δικαστήριο χωρίς να δηλώσουν και πάλι παράσταση πολιτικής αγωγής, αφού δεν παραιτηθήκαν ρητά από αυτή (παρίστανται νομίμως) και δεν επιφέρει ακυρότητα της διαδικασίας».

¹¹ 11. Βλ. ΑΠ 1023/2019, ΤΝΠ QUALEX, 1030/2019, ΤΝΠ QUALEX, ΑΠ 286/2021, ΠοινΔικ 2022, 287.

¹² 12. Βλ. ΑΠ 1072/2002, ΠοινΔικ 2003, 43, ΑΠ 325/2006, 216, ΝΟΜΟΣ, ΑΠ 174/2009, Αρμ 2009, 918, ΑΠ 1026/2011, ΠοινΧρ 2012, 362, ΑΠ 216/2019, ΝΟΜΟΣ, Παπαδαμάκη Α., Ποινική Δικονομία, 11η έκδ. 2024, σ. 170, Δ. Βούλγαρη/Π. Βλαμάκη, ό.π., σ. 430. Σημειώνεται ότι, το δικαστήριο υποπίπτει ταυτόχρονα και σε υπέρβαση εξουσίας – χειροτέρευση της θέσης του κατηγορουμένου, κατ' αρ. 470 σε συνδυασμό με αρ. 510 παρ. 1 στοιχ. Θ' ΚΠΔ - Βλ. Παπαδαμάκη, ό.π., σ. 170.

¹³ 13. ΟΛΑΠ 1282/1992, ΝΟΜΟΣ, ΑΠ 878/2004, ΠοινΧρ 2005, 416, ΑΠ 1248/2004, ΠΛογ 2004, 1452, ΑΠ 208/2008 ΠοινΔικ 2008, 1309, ΑΠ 423/2008, ΠΛογ 2008, 317, ΑΠ 611/2016, ΑΠ 1377/2016 ΝΟΜΟΣ, ΑΠ 244/2023, ΤΝΠ QUALEX. Βλ. Αιτιολογική έκθεση Ν. 4619/2019, σ. 30.

¹⁴ 14. Σύμφωνα με την κρατούσα άποψη (βλ. Αιτιολογική έκθεση Ν. 4619/2019), ΟΛΑΠ 1282/1992, με μειοψηφική άποψη να υποστηρίζει ότι «το ποινικό δικαστήριο οφείλει να ελέγξει το ζήτημα της παραγραφής αυτεπαγγέλτως, εφόσον τέθηκαν υπόψη του Δικαστηρίου τα πραγματικά εκείνα περιστατικά από τα οποία προκύπτει η παραγραφή».

¹⁵ 15. Βούλγαρη/Βλαμάκη, ό.π., σ. 426.

¹⁶ 16. Βλ. ΟΛΑΠ 1282/1992, ΝΟΜΟΣ, ΑΠ 232/2008, ΝΟΜΟΣ, ΑΠ 611/2016, ΝΟΜΟΣ, ΑΠ 486/2020, ΝΟΜΟΣ, ΑΠ 244/2023, ΤΝΠ QUALEX.

Βλ. Παπανδρέου Π./Μαρουλάκη Αικ., σε Ζαχαριάδη /Μαργαρίτη, Ο Νέος Κώδικας Ποινικής Δικονομίας, Ερμηνεία κατ' άρθρο του Ν. 4620/2019, τόμ. Ι, σ. 994.

¹⁷ 17. Βλ. ενδ. Παπανδρέου/ Μαρουλάκη, ό.π., Τόμος Ι, σ. 1019, Καρρά Α., Ποινική Δικονομία, 1998, 36, Κονταξή Α., ΕρμΚΠΔ, Τόμος Ι, σ. 206, Μπρακουμάτσου Π., Η δικονομική ακυρότητα και τα στάδια ίσσης αυτής, ΠοινΔικ 2007, 1419.

¹⁸ 18. Βλ. Παπαδαμάκη Α., Ποινική Δικονομία, 2024, σ. 203.